

Громадська Думка

ПЕРЕДПЛАТА:

(Ціна 1. прим. в таборі 3 ф.)
" " поза таб. 4 ф.)
На місяць в таборі . . . 25 ф.
" " поза табор. 30 ф.
На 3 місяці в таборі . . . 75 ф.
" " поза таб. 90 ф.

ЧАСОПИСЬ ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ у ВЕДЛЯРІ.

ВИХОДИТЬ ЩО ЧЕТВЕРГА Й ЩО НЕДІЛІ.

Видає „Видавниче Товариство імени Б. Грінченка“.

АДРЕСА:

Ukrainischer
Unterrichts-Ausschuss
Lagerzeitung
in Wetzlar.

Ч. ЗІ. (78).

Четвер, 17. травня 1917.

Рік III.

Революція в Росії і Союз Визволення України.

Президія Союзу визволення України обговорила на засіданні 2. с. м. витворене російською революцією положення і означила своє становище в отсих резолюціях:

I. В справі відношення до війни.

Союз вважає задачею дня пропаганду необхідности загальної відваги війни з забезпеченням усім народам культурного світа, втім числі й українському; повної, нічим необмеженої свободи самим становити про свою долю й по власній волі впорядковувати суспільно-політичні й господарські відносини з іншими народами.

Сим відношенням до війни само собою визначається становище нейтральности супроти воюючих держав, а творення українського національного війська потрібне для охорони здобутих уже і для завоювання дальших національних свобод аж до здійснення нашого національного ідеалу.

II. До тимчасового правительства Росії.

Союз висловлює надію, що тимчасове правительство та зорганізована в Раді робітничих і солдатських депутатів московська демократія за вихідну точку у відношенні до національних змагань України прийме основи переяславського договору з тим, що про внутрішній лад України в її національних межах і про її відносини до сусідніх народів рішать Українські Установчі Збори в Києві.

III. До Української Центральної Ради в Києві.

Президія Союзу вітає Центральну Українську Раду й Український Національний Конгрес, яко виразників зорганізованої свободної волі українського народу. Стоячи далі на ґрунті повної державної самостійности українського народу, Союз визволення України дальшу свою діяльність буде координувати з діяльністю покликаних волею революційного українського народу національних репрезентацій на Україні. Зорієнтована до себе й для себе Україна буде від тепер визначати й для Союзу орієнтаційну лінію його політичного поведіння.

IV. Про практичні задачі Союзу.

З огляду на змінені обставини політичного життя в Росії, які дають змогу свободній організації українських національних сил у їх

змаганню до здобуття України самостійного життя, Союз визволення України обмежує від тепер свою діяльність до оборон прав українського населення в зайнятих центральними державами українських областях, до літературної популяризації серед політичного світа західної Європи визвольних змагань українського народу й до дальшого ведення національно-освітлюючої роботи серед полонених Українців у межах держав центрального європейського союзу.

Що-ж торкається репрезентаційної сторони цілості української справи в її теперішній стадії за границею, то поширення своєї діяльності й означення її форм та напрямку буде старатися перевести в порозумінню з компетентними політичними чинниками на Україні.

V. В справі українських зайнятих областей.

Нав'язуючи до кількарізних представлень у компетентних чинників середньо-європейських союзних держав та згідно з волею населення українських зайнятих областей, Союз визволення України домогається:

щоб в сих областях положено край насильному накиданню українському населенню польщини,

щоб адміністраційні уряди в тих областях обсаджувалися прихильними до місцевого населення одиницями, по можности зпоміж австрійських Українців,

щоб культурні й релігійні потреби українського населення сих країв знаходили достаточне задоволення,

щоб пороблено заходи для усунення матеріальної нужди населення українських зайнятих країв,

щоб те населення за свої страсти в праці і майні для потреб окупаційної армії було справедливо винагороджуване та

щоб евакуоване з зайнятих українських країв населення діставало необхідну опіку й охорону.

Вкінці Союз домогається, щоб зайняті українські області адмініструвалися окремо від польських етнографічних областей і щоб за підставу уладнання місцевих національних відносин бралося статистичку населення зперед війни, а не переведену тепер, по евакуації в обидві сторони переважної частини людности.

VI. З приводу заборчячих виступів польської Ради Стану.

У відповідь на проклямацію російського Тимчасового Правительства, з узнанням національно-державних прав польського народу в його етнографічних межах, польська Рада Стану виступила з анексійними претензіями до українських земель колишньої польської Річі посполитої.

Союз визволення України, згідно з думкою цілого українського народу та згідно з голосами українського населення зайнятих центральними державами українських областей і на підставі доручення сього населення таврує сей виступ польської Ради Стану як нічим неоправданий замах на чуже національне добро.

Український народ ніколи не погодиться з тим, щоб хоч маленькій шмат його національної території зоставався під польським володінням, а всякі замах на його національне добро відпре найрішучішим способом.

Рівночасно Союз визволення України поновно підносить голос протесту проти всяких проб вербунку українського населення в зайнятих українських областях до польського національного війська та звертається до компетентних чинників Австро-Угорщини й Німеччини з апелем, щоб зайняту українську територію виключено зі сфери вербунку.

VII. В справі роботи серед полонених.

Президія Союзу визволення України висловлює найбільшу подяку правительствам Австро-Угорщини й Німеччини за уможливлення полоненим Українцям зорганізувати ся в таборах в різні товариства в цілі піднесення свого культурного рівня й національної свідомости. Таборів українські школи, курси для неграмотних, різні спеціальні курси, театри, бібліотеки, музеї, гімнастичні товариства, церковні братства, політичні віча, видавані самими полоненими таборів часописі й інші форми культурно-національної діяльності охопили своїм впливом десятки тисяч полонених. Виховалося для України цілі шеренги національно свідомих громадян в часі, коли в Ріднім Краю полонених було заборонено українське слово й коли вої прояви українського національного життя з найбільшою жорстокістю переслідувалися дореволюційним правительством Росії. Отсю прихиль-

ність правительств Австро-Угорщини й Німеччини до національного самоозначення й культурного піднесення полонених Українців український народ назавше збереже в своїй вдячній пам'яті.

Одночасно Президія Союзу визволення України висловлює надію, що Тимчасове революційне Правительство Росії, скасувавши всі національні обмеження, не тільки не ставитиметься ворожо до національного самоозначення й культурного піднесення полонених Українців, але також з своєї сторони прийде в поміч полоненим всім національностям в їх культурних змаганнях та в більшій мірі, ніж дореволюційне правительство загалом, подбає про облекшення незавидної долі полонених.

VIII. Про відношення до українських політичних репрезентацій в Австрії.

Тимчасове виступлення Союзу визволення України, по актах з 5. листопада 1916 р. зі складу Загальної Української Ради, яка об'єднала всі політичні партії й парламентарні репрезентації австрійських Українців, треба уважати дефінітивним виступленням з причини, що від листопада місяця 1916 р. Загальна Українська Рада фактично не існує, а функції Ради ухвалою її на засіданні з дня 6. листопада 1916 р. перейшли на територіально й річево компетентні політичні організації, що входили в склад Ради. При таких стані річей Союз визволення України від випадку до випадку входить і буде виходити в порозуміння в справах загального значіння з окремими або зо всіма політичними чинниками австрійських Українців без різниці та висловлює найщиріше бажання, щоб в сю таку важну історичну хвилю всі політичні сили австрійських Українців сконсолідувалися для успішної оборони національних прав українського народу.

Отсі резолюції постановила Президія Союзу оголосити в пресі, а деякі з них закомунікувати відповідним правительственным чинникам.

За Президію Союзу Визволення України: В. Дорошенко, А. Жук, М. Меленевський, А. Скоропис-Йолтуховський.

РЕВОЛЮЦІЯ В РОСІЇ й МИР.

Що прихилило раду салдатів і робочих до згоди з правительством?

Мілюков прочитав на засіданні міністерської ради з виділом ради робочих ноту Америки до Росії, в якій Америка обіцяла грошеву підмогу за означену політичну заяву в справі війни. Далі „Новое Время“ містить вістку, що Японія має з Англією договір, на основі якого вона одержує право обсадити Владивосток і частину Сибіру, як би Росія відступила від зобов'язань союзників. Третью причиною була загроза міської армії під проводом Рузького, що вона піде на Петроград здавити бунт робочих і салдатів проти правительства.

Заява Мілюкова з нагоди своєї перемоги.

Петроградська телеграфічна агенція сповіщає: На бажання представників війська зложив Мілюков заяву про заграничну політику Росії. Він сказав: Є тайні договори, яких не можна оголошувати, бо вони принесли би шкоду російській демократії; спровадили би розрив зі союзниками, але всі вони стоять за це, що цілющою війною є право народів на вільний національний розвиток. Союзники хочуть відшкодування за знищення своєї землі. Їх трівожить те, що в Росії візьмуть верх симпатії до Німеччини, крім сього трівожить їх замішання в доставі поживи в Росії та недостача муніції.

Японія не має наміру напасти на Росію. Америка дає Росії дуже користну позичку і послав інженерів, що мають поправити сибірські залізниця і допомогти нам на інших полях техніки.

Заява Думи за війною.

Петроградська телеграфічна агенція доносить: На урочистім надзвичайнім засіданні Думи представителі Родзянко мав промову, в якій відкинув всяку думку про окремі мир. Ті сповірених викликали бурю оплесків, як і його заява про людяність Росії супроти своїх союзників. Їм відповіли представники союзників серед гучних оплесків.

Осторога Гучкова перед анархією.

Міністер війни Гучков заявив, що в Росії наслідком подвійного, чи навіть багатого правительства (тут зворот в сторону неросійських національностей)—панує анархія. Військо терпить ще більше, як населення за фронтом. Потреба сильного правительства; наша мілітарна сила стала слабша і розкладається; це зло грозить небезпекою смерті для держави й народу. Росія стоїть над берегом пропасти!

Заява армії на фронті.

Наслідком відомостей про демонстрацію проти війни у Петрограді цілий фронт змінив ся в одно віче, яке тягнеть ся від Балтійського до Чорного моря. Салдати опустили резервові позиції і беруть участь в зборах. На цих зборах заявили, що вони не будуть за ніякі здобутки бороти ся ні одного дня. На зборах в Ризі зажадали салдати негайного

предложення мира з боку Росії Німеччині на основі того, що вона зрікається всіх завоювань. Якби Німеччина відкинула цей мир, тоді вони знатимуть, за що бороти ся.

Та як Німеччина прийме се предложення, а не згодять ся союзники, то нехай вони далі воюють собі самі. Вислано до ради робочих і салдатів наказ, що вона повинна змусити правительство до предложення мира; настрої на фронті є дуже роздражнені.

Рада робочих і салдатів проти зєднаного міністерства.

Після петроградської агенції телеграфічної правительство хотіло приєднати собі робочих прийняттям трох або чотирох міністрів без теки з рамени ради робочих. Тимчасом викомуючий комітет робочих і салдатів заявив ся 23 голосами проти 22 голосів проти участі в зєднанім міністерстві. 8 членів здержало ся від голосування, всіх видно є 51. Питання про спільне міністерство має бути предложено загальному збранню ради робочих і салдатів, яка мабуть стане за його утворення більшістю голосів.

Ухвали зборів армії в Мінську.

Збори армії в Мінську знесли не тільки офіцерську рангу, але зрівняли воєнну підмогу всіх салдатів, себто давних офіцерів, а тепер приказуючих салдатів з жалуванням звичайних салдатів. Всі додатки грошей для офіцерів відпадають. Родинам полонених і дезертирів не повинно відмовляти ся за помогою. Тільки на фронті припускається вибір складу командантів.

Відгомін петроградської демонстрації.

„Правда“ змальовує перебіг демонстрації в Петрограді дня 3 і 4 мая. Генерал Корнілов видав наказ михайловській школі артилерії поставити дві батареї перед Зимовим дворцем, звернувши їх дула на демонстрантів. Тоді рада робочих сповістила, що вона строго зажадала салдатам і робочим виходити на улици з оружжям і ті, що виходять з ним, надживають імя ради. Тоді шойно Корнілов відткнув свій приказ. „Правда“ домагається до сліду сеї справи і обжаловання Корнілова.

Нові партії серед робочих і салдатів.

Серед соціалістичних партій повстали нові групи. Давніше були правительственні соціалісти з Плехановим на чолі, нершучі (центр) з Чхеїдзе, і ліві під проводом і впливом Леніна. Тепер мали викинути з поміж себе Плеханівців, уважаючи Плеханова англійським агентом. Утворила ся нова партія комуністів, до якої належить багато сторонників Леніна (Большевики), які далі становлять ліве крило. Центром стала найбільша партія радикалів під проводом Максима Горького, якої органом є „Новая Жизнь“. А партія Чхеїдзе перейшла би тим робом на право.

Буржуазні правительства союзників про революцію.

„День“ пише: Бажанням союзних буржуазних правительств є зробити російську революцію нешкідливою. Англія предкладає умови, які дальше йдуть від великої карти англійської конституції. Вона старається мати вплив на російську публичну оінію. Це старається вона досягнути не тільки недопущенням російських емігрантів до Росії, але й недопущенням партії робочих до правління. В тій цілі вислано до Росії виділ робітничьких партій англійських, які є висловом думки англійського народу. Занепокоєна англійсько-французька буржуазія робить все можливе, щоби вплив російської революції зльокалізувати і вратувати свою владу гаслом: Війна до кінця!

Самостійність Фінляндії.

Зі Штотгольму доносять: Самостійницькі стремління находять що раз більше прихильників. Представники фінських студентів предложили міністрови Керенському письмо, в яким обявляють цілю усього народу цілковиту самостійність, себто відірваннє від Росії. В цій справі є цілковита єдність думок між буржуазними й соціалістичними партіями У відповідь ліберальним часописам, що накинулись на Фінляндців, каже фінська часопись:

Ніхто не може змірити глибини недовіря, яке назбирало ся підчас столітнього гноблення нас Москалями. Як півдиких Альбанців признано гідшими до утворення самостійної держави, то мусить бути признано дозрілим це й для такого старого культурного народу, як Фінляндці!

Участь Росіян в соціалістичній мировій конференції в Штотгольмі.

Редактор Борберг Данець, вернувши з Петрограду, оповідає в „Соціалдемократен“: Дня 27 квітня зараз по моїм прибуттю прийняла мене рада робочих і салдатів. Слідуючого дня мав я розмову з Чхеїдзе, Скобелевим і іншими товаришами про міжнародне положення. Дня 1. мая говорив я з Керенським. По кризі днів 3 і 4 мая пришло мое предложення участі на мировій конференції перед раду салдатів і робочих. Дня 8. мая рішила вона одголосою приступити до мирової конференції. Щоби забезпечити участь інших союзників, взяла вона на себе справу і розсилає запрошення до всіх фракцій меншости і більшости.

Тяжке положення Росії.

Часопись Горького „Новая Жизнь“ пише: Рішення ради робочих вислати своїх представників на мирову конференцію має свою основу в цілковитім відчаю, що до мілітарного положення Росії. Майська нота правительства, щоби вести війну до повної перемоги, зовсім не має значіння. Немає ніякої можливости перевести яку небудь воєнну операцію. Тимчасове правительство мусить домагати ся на основі сього положення Росії—нової програми мира. На спільній раді робочих потвердили міністри, що Росія знаходить ся у безнадійнім положенні. По заяві

Гучкова заявив Шингарев, що надія на управильненне доставки засобів поживи є чистою фантазією.

Проти польських посягань на українські землі.

Стокгольмський кореспондент угорського дневника „Аз Сшт“ представляє положення в Києві незвичайно критичним з огляду на оборот, який бере український рух. Українці не хочуть ждати аж до зібрання російської конституції, але вже хотять взяти участь у мировій конференції й запротестувати проти змагань Поляків, щоби також польські землі були прилучені до польського королівства.

Відносини в Росії в освітленню Поляків.

Поляки, які приїхали з того боку фронту до Штотгольму на свій конгрес, змольовують відносини в Росії, як зовсім безнадійні і там панує дикий хаос (безладде) і готовлять ся більші потрясення. Салдатам на фронті і великим центрам бракує живности і немає ніякої надії достави їм засобів поживи. Дисципліна у війську зовсім упала. Скрізь за фронтом відбуваються збори салдатів, які домагають ся мира. Округ Шлісельбург на Ладозі і округ Костроми проголосили собі самостійну республіку і виставили осібні свої правительства. Про відносини в полудневій Росії не говорять ся нічого.

Зїзд українських учителів.

„Русское Слово“ звіщає, що в Києві зібрав ся 6. квітня зїзд українських учителів. Учасників більше 500. Предсідателем вибраний приватний доцент Сушицький. 7. квітня закінчили ся обряди зазивом, щоби всі працівники по висших школах негайно перенесли свою діяльність на Україну. Зїзд виробив багачко проектів і ухвалив жадати основання української академії наук та по університетах України—кафедри: української історії, літератури, права, мови; далі жадан найскоршого засновання середних шкіл і цілковитої українзації шкільництва.

Самоуправа зайнятої Росією Галичини і Буковини.

З Амстердаму доносять голандські часописи „Algemeen Handelsblad“: Російське правительство постановило знести уряд військового губернатора в Галичині і завести там і на Буковині цивільну самоуправу по думці Гагської конференції.

„Русское Слово“ доносить, що комісаром зайнятих областей Галичини й Буковини іменовано відомого українського письменника і громадського діяча, Дмитра Дорошенка. Се дуже важна номінація з огляду на те, що справа Галичини в Австрії має рішити ся в парламенті, чи вона буде відокремлена під панування Поляків, чи буде поділена на польську і українську осібну провінцію Австрії.

Пересуєненне промислового центра Росії на Україну.

Штотгольмські часописи доносять: Недостача вугля і залізна криза в столиці й на півночі Росії спонукала правительства часть петро-

градського промислу муніципалітету передати на південь в Донецьку область. Кореспондент зауважує, що таке перевезення фабрик вимагатиме довшого часу.

Заміщення в Петрограді.

Серед населення Петрограду зросло затревожене наслідком сповіреня міністра Гучкова про безладде серед армії. Банда 30 анархістів з рушницями, револьверами і бомбами з Петрограду і Шліссельбурга обсадила дім кн. Лайхтенберга, поблизу марійського театру, де заснували свою головну квартиру. Мимо візання ради робочих і салдатів, щоб вони опустили дім—вони загрозили відстрілювати ся. Командант округи обставив дім військом. Міністер війни і рада робочих загрозилася евакуацією Петрограда—з огляду на переповнені столиці людністю та недостатку засобів поживи. Много богатших родин виїжджає за границю і то аж до Китаю та Японії.

Проти реакції темних духів серед духовенства.

Скинутий митрополит московський Макарій гуртує побіч себе реакційні елементи серед москов-

ського духовенства. Воно видало відозву, вони приготували демонстрацію революції, що 200 люда ходило по місті з окликаками: Дайте нам хліба, дайте нам царя!

Новий прокурор синоду кн. Львов виїхав до Москви. З Базеля доносять: Св. Синод оголошує заяву, що небагом буде скликаний православний синод цілої Росії. Зазначають ся, що слід завести принципі виборчі в церковній управі.

Марш мінської армії до Петрограду.

Мілянські часописи сповідають з Петрограда, що мінська армія машерує на столицю для переведення порядку.

Міністер війни Гучков і Карнілов уступають.

Бюро Рейтера доносить, що міністер війни Гучков уступив. Так само подав ся о відпуску Корнілов командант гарнізону Петрограда через те, що йому розказували різні власті і він не знав, кого слухати. Далі ради робочих і салдатів зажадала пропозиції всіх розказів його собі до затвердження.

ВІЙНА.

На західній фронті під Арра був слабший бій артилерії. З баллонів і літаків Німці давали артилерії добрі вказівки, на яких основі добре справила ся артилерія. На многих місцях вибухнули склади муніципалітету. Піднятий наступ Англіїців зломив ся.

Над Есною і в західній Шампанії була теж слаба битва артилерії, коли французький рух офензивний станув.

На східній фронті був загалом спокій. В заміні за острілювання Тульчеї обкинута огнем двірцея і Шлітарні склади в Галіці.

Наслідком великих втрат і недостачі війська для ведення дальшої війни серед західних союзників упав настрій військовий і віра в побіду тим більше, що російська революція відкидає справу негайного миру

на перший план. У Франції радикальні соціалісти грозять штрайком в фабриках муніципалітету, колиби правительством перешкоджало висилці делегатів на мирову конференцію в Штокгольмі. В англійських колах панує погляд, що армія Серая належить вицогати з під Сальонік, бо годі їй доставити муніципалітету і живність. Ліберальні англійські політики заявляють явно, що почвирне порозуміння прогало війну, бо підводні судна спричинили тяжкі господарські труднощі. Російські лікарі, перебуваючи недавно тому в Лондоні, оповідають, що серед англійського народу виступає зневага в побіду і огрчення до Росії. Короля англійського і Льюйда Джорджа недавно висвистано, як вони їхали на богослуження до катедрі.

Вісти з Росії й зі світа.

НАСТРІЙ МИРОВОЙ У ФРАНЦІЇ.

Представник з Парижа голянської часописи „Туд“ пише: У Парижі утврджують ся щораз більше переконання, що воєнні події мають вправді деякий вплив, але вони не є головною справою нині. Загальна опінія у Франції є, що ми є близько, навіть дуже близько до мира.

ПЕРЕТВОРЕННЯ АВСТРІЇ НА ФЕДЕРАЦІЮ (?)

Англійські часописи підносять побіч своїх міркувань про Австрію думку, що найкращою розв'язкою національного питання в Австрії є честний устрій Австро-славянської федерації,—бо годі погодити, так як воно є тепер, Чехів з Німцями, Українців з Поляками, полудневих Славян, поріжнених вірою між собою. (Франкфуртер Цайтунг 13 мая).

СЕРЕДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ДЕРЖАВ.

Поклик впливових членів німецького парламенту дає проєкт нового

порядку Середньої Європи. Основною має бути Німеччина і Австрія, яких самостійність мішаєть ся на полі політичним і культурним.

Та між ними повинен повстати союз єдності щодо війська, господарства, торговельного права, мовети, комунікації, взаємної помочі в культурній єдності. Цей проєкт має бути предложений парламентам у Німеччині, Австрії й Угорщині.

МІЛІАРДЕРИ БАВЛЯТЬ СЯ В ВІЙСЬКО.

В Америці творить ся військо після заводів. Кождий університет має свій відділ, особіно творять свої компанії агенти біржі, служба одної фірми, артисти з кіна,—се тому, що се є реклама, себо тим звертають на себе увагу. Так і утворив ся особний полк мільярдєрів. Батьки порішили війну, сини з нудів порішили воювати. Отже відбувають вправи у великій гарно огртії і освітленій салі при казковій обстанові й буфеті. Зазнали всього на

світі, ще се бавить цих королів долара, але на війну певно не підуть, бо вона вже добігає до кінця.

ЖИДИ ХОЧУТЬ МАТИ ТЕЖ СВОЄ ВІЙСЬКО.

Жиди, російські емігранти, в числі 20.000 заявили, що вони хочуть утворити своє військо для оборони свободи. Вільзон хоче утворити для Жидів особіну самостійну Палестину, і може ця держава мати відразу оборонців.

ВІДОЗВА КОМІТЕТУ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА В СПРАВІ ВИМІНИ ВОЄННИХ БРАНЦІВ.

Берно (Ткб.)

Комітет міжнародного Червоного Хреста видав відозву до воюючих держав в справі перевезення в поворотом до вітчизни воєнних бранців. Читаємо там між иншим таке: Пощо до втрати поляглих, ранених і калік додавати ще втрату так багатьох нещасливих, котрих можна би звернути їх родинам і захвати для суспільности та їх вітчизни? Всього недостача робочих рук, рльництво кличе за ними голосно. Без сумніву уживають за те воєнних бранців, але о стількиж більші овочі дала би та праця, коли би її виконували свої, котрих вже більше не влучувано би до армії? В дні завішена оружжя мусить ся подумати про освободження всіх воєнних бранців. Але чи подумано про матеріальні труднощі, які буде треба побороти при перевозі кількох мільонів бранців? Минуть довгі місяці, заки зможуть бути освободжені бранці в Балкану, Туреччині і Сибіру. Чому-ж не взяти ся тепер до сього?

Міжнародний комітет переконаний до того степеня невідкличну конечність того зарядження, що видав горячу відозву до всіх воюючих держав, в котрій горячо просить, щоб безпроволочно приступили до виміни великого числа воєнних бранців.

За комітет міжнародного Червоного Хреста: президент Г. Адор; віцепрезидент проф. Ад. Деспін, Ед. Навіль.

ПОЛЬСЬКИЙ КОНГРЕС В ШТОКГОЛЬМІ.

У Штокгольмі, де збираєть ся соціалістична мирова конференція, збирають ся теж Поляки зі всіх земель по обох боках боевої лінії для вирішення польської справи. Ходить Полякам о границі польської держави, вони домагають ся прилучення Литви, Білоруси і Холмщини і Волиня до Польщі. В справі Галичини вшеполяки і народна партія в Австрії стоять за те, щоб Галичину прилучити до Польщі. Другі партії й соціалісти стоять за відокремлення Галичини під верховладом Поляків в границях Австрії.

Поляки хочуть покликати на регента, чи на короля архієпископа Карла Стефана з Габсбургів, який є католиком і веде свій двір по польськи у Сайбуш на Шлезку.

КОЛИ СПОДІВАТИ СЯ МИРУ?

З Амстердаму доносять соціалістична часопись, що урядники великих банків і експедиційних бюр мають дістати вакації (гастролі)

тільки в місяцях червні і липні, бо в серпні (в августі) мусять бути всі урядники в урядах. В цім місяці буде велика праця з огляду на заключення мира. Значить миру можна сподівати ся до Спаса.

БІЛОРУСЬКЕ „РУКИ ГЕТЬ!“

Головна засада німецької адміністрації—читаємо в „Warschauer Ztg.“—в області начальної команди сходу, а саме: рівноуправлення всіх народів в краю, вернула також Білорусинам почуте їх народности. Російський гнет і його ворожа супроти кождаго народу політика—від багатьох століть страшно доскулювали Білорусинам. Забуто зовсім, що сей нарід співдлав в утворенню Київської держави, першої політичної організації славянських народів, що через цілі століття був він для славянського світа посередником християнства з візантійською культурою. Його мова, державна організація обтали аж до кінця XVII ст. в краю побідників на Литві—аж врешті в хоробрій розпучливій борбі, сей нарід уляг російській перемові. Під німецьким зарядом дано Білорусинам спромуго пробудити ся до нового народного життя. Позасновувано школи, видають ся книжки білоруські й часописи.

З огляду на се поручили Білорусини висказати через своїх заступників подяку як Гінденбургови, так і Людendorфови.

Білоруська часопись „Гоман“ містить статі проти лучности Литви з Польщею. В числі з 20. марта писав „Гоман“ в статі „Руки геть!“: Наш край, наша вітчизна ніколи до Польщі не належала і її власности не становила, вона алучила ся богато століть тому з Польщею в одну спільну державу з доброї волі і на рівних правах, як вільний з вільним, рівний з рівним. Коли тепер цілий світ признав права до незалежного бити Польщі, та такі самі права має і наш край. Зв'язь, яка нас колись лучила з Польщею, знищена, не хочемо служити Полякам за наймитів, не хочемо державної панщини в шляхотській Польщі. Рада Стану уважає за можливе рішити судьбу нашої землі силою угоди між польською монархією та російською республікою. В той спосіб не признає вона права нашого краю подати голос за себе, права до нашого йому бити. Та ми переконані, що ані російська республіка, ані міжнародна мирова конференція не згодять ся на побідне домагання загорнути чужу землю і скажуть Полякам, котрі мають безмірно розвинені апетити, острє і важне слово: „Руки геть!“

РАДА САЛДАТІВ І РОБІТНИКІВ ПОСТАНОВИЛА РОЗПОЧАТИ МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ.

З російської границі. „Утро Росії“ доносить, що рада робітників і салдатів висилає від себе делегатів до одної неутральной держави, щоб сі порозуміли ся там з амбасадорами осередніх держав в справі мирових переговорів. Відповідь, яку вони привезуть, має відтак послужити як підстава для ради салдатів і робітників до мирових переговорів на власну руку.

